

Rapport

7/05/2024

Energiegemeenschappen, energiedelen en energie verkopen

Inhoudsopgave

Beknopte samenvatting	3
1 Inleiding	5
2 Energiegemeenschappen	6
2.1 Evoluties in meldingen	6
2.1.1 Aantal meldingen	7
2.1.2 Activiteiten van de energiegemeenschappen	8
2.1.3 Verhoudingen tussen de types vennoten of leden.....	9
2.1.4 Nabijheidsvereiste.....	10
2.2 Aandachtspunten en suggesties.....	10
3 Energiedelen en energie verkopen	12
3.1 Inleiding	12
3.1.1 Wat is energiedelen en energie verkopen?	12
3.1.2 Wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen energiedelen en energie verkopen?	13
3.1.3 Wat staat er in onze rapporten?	13
3.2 Statistieken.....	14
3.2.1 Aantal groepen en deelnemers	14
3.2.2 Installaties en gedeelde volumes	16
3.3 Implementatie via protocol Fluvius.....	19
3.3.1 Verwerking registratie, communicatie naar beheerder en gegevensuitwisseling met leverancier.....	20
3.3.2 Verbetervoorstellen en vervolgacties.....	21
3.4 Kosten en voorwaarden energieleveranciers.....	23
3.4.1 Stand van zaken maart 2024	24
3.4.2 Is energiedelen en energie verkopen financieel interessant?	25
3.4.2.1 Voorbeelden	25
3.4.2.2 Hoeveel injectie wordt er gedeeld?.....	26
3.4.2.3 Wat zijn de verschillende kosten en opbrengsten bij energiedelen en verkopen?.....	26
3.4.2.4 Wat zijn de kosten en opbrengsten zonder energiedelen en verkopen?.....	27
3.4.2.5 Wanneer wordt energiedelen en verkopen financieel interessant?.....	30
3.5 Aandachtspunten en suggesties.....	33
3.5.1 Facturatie van energiedelen en energie verkopen	33
3.5.2 Nieuwe EU-regelgeving	35

Beknopte samenvatting

Energiegemeenschappen hebben o.m. als doel om burgers een actieve rol te laten spelen in de energietransitie. Energiegemeenschappen van burgers en hernieuwbare-energiegemeenschappen kunnen verschillende activiteiten uitoefenen, waaronder energie produceren, verbruiken, opslaan en delen tussen de vennoten of de leden ervan.

Sinds 1 januari 2022 moeten deze energiegemeenschappen zich melden bij de VREG via een webformulier. Op basis van de meldingen die we tot dusver hebben ontvangen, merken we dat er nog steeds enige verwarring heerst over het concept 'energiegemeenschap' en de aanverwante concepten 'energiedelen' en 'energie verkopen' (zie verder). Ook zijn bepaalde decretale toepassingsvoorwaarden voor energiegemeenschappen te vaag of ruim geformuleerd, en is onze controle van de ontvangen meldingen noodzakelijkerwijs beperkt.

Er worden al stappen gezet om dit te verbeteren. Zo voegden we informatie toe aan onze website en het meldingsformulier om onterechte meldingen te vermijden. Daarnaast stellen we vast dat de informatieverstrekking over energiegemeenschappen, energiedelen en energie verkopen ook bij andere instanties verder werd uitgebouwd en dat er nu meer doorverwijzingen zijn tussen de verschillende websitepagina's. Bovendien delen we onze expertise geregeld ook met andere belanghebbenden, zoals bijvoorbeeld binnen de Klankbordgroep van het project i.v.m. de technische assistentiehubs (TEAH) voor energiegemeenschappen.

Ook **energiedelen en energie verkopen** blijft verder evolueren. Naast (meervoudige) persoon-aan-persoonverkoop (P2P) is er, sinds april 2023, een nieuwe vorm van energie verkopen mogelijk, nl. de verkoop van groene stroom in gebouwen. Er is daarnaast ook nieuwe Europese regelgeving op komst rond energiedelen.

Wat betreft het aantal organisaties en huishoudens dat energie deelt of verkoopt, blijven de aantallen beperkt. Zo was slechts 0,2% van alle toegangspunten in Vlaanderen in december 2023 betrokken bij energiedelen en energie verkopen. Van alle mogelijke vormen blijken energiedelen met zichzelf en P2P de meest populaire vormen, met het grootste aantal groepen en aantal deelnemers.

Eén factor die de populariteit drukt, is de extra kost die heel wat leveranciers aanrekenen aan huishoudens en organisaties die aan energiedelen of energie verkopen doen. In maart 2024 was er slechts één leverancier in de V-test® die geen extra kosten aanrekende.

Wanneer een leverancier kosten aanrekent, wordt energiedelen en energie verkopen financieel minder interessant. Een studie in dit rapport van twee huishoudens die onderling delen/verkopten en twee kmo's die onderling delen/verkopten, toont aan dat het voor de huishoudens zeer moeilijk wordt om er financieel voordeel uit te halen. Ze moeten hun gedrag en injectie heel goed op elkaar kunnen afstemmen vooraleer ze uit de kosten geraken. Voor de twee kmo's lijkt het makkelijker om uit de kosten te geraken, dankzij de hogere volumes die zij onderling kunnen delen of verkopen.

De leveranciers geven aan zich gedwongen te zien om extra kosten voor energiedelen en energie verkopen aan te rekenen, omdat de huidige opzet van energiedelen en energie verkopen binnen de marktprocessen meer kosten creëert. Verschillende leveranciers geven ook aan dat de huidige opzet vertragingen bij het uitsturen van de facturen en creditnota's veroorzaakt. In sommige gevallen bouwen ze zelf vertragingen in, en/of sturen ze de facturen energiedelen en energie verkopen aan een lagere frequentie uit om zo de hoeveelheid administratie te beperken.

Tot slot wijzen we in dit rapport op de nieuwe Europese regelgeving rond energiedelen, die nog in Vlaamse regelgeving moet worden omgezet. We hopen dat de Vlaamse regelgever bij een evaluatie en eventuele bijsturing van de regelgeving ook oog heeft voor de ruimere aandachtspunten en suggesties m.b.t. de bestaande regels rond energiegemeenschappen, energiedelen en energie verkopen, die we in dit rapport formuleren, en reeds in voorgaande rapporten hebben geformuleerd.

1 Inleiding

In dit rapport staan de concepten energiegemeenschappen, energiedelen, peer-to-peerhandel van groene stroom en verkoop van groene stroom in gebouwen, centraal. We geven een stand van zaken van de opname van deze concepten in de energiemarkt en de betrokkenheid van de distributienetbeheerders, de energieleveranciers en de afnemers daarbij. We gaan ook dieper in op enkele aandachtspunten die de verdere ontwikkeling van deze concepten belemmeren of afremmen.

Samen met het interactief dashboard op onze website¹ geven we met dit rapport uitvoering aan de rapporteringsverplichting die i.v.m. deze concepten is opgelegd aan de VREG. Het Energiedecreet² bepaalt dat we jaarlijks moeten rapporteren in welke mate het decretale kader rond energiegemeenschappen en de verdere uitwerking ervan zorgt voor een flexibeler gebruik van het bestaande net en een versnelling van een duurzame energietransitie waarin de burger centraal staat. Het Energiebesluit³ concretiseert welke gegevens we in deze rapportering moeten opnemen.

In december 2022 publiceerden we een eerste rapport over energiegemeenschappen, energiedelen en peer-to-peerhandel van groene stroom.⁴ In het Marktrapport 2022 (hoofdstuk 4.2) gaven we in juni 2023 een tweede stand van zaken.⁵

Dit rapport is verder opgesplitst in twee hoofdstukken. Het hiernavolgende hoofdstuk, hoofdstuk 2, behandelt energiegemeenschappen. Hoofdstuk 3 focust vervolgens op energiedelen en energie verkopen. Met de term '**energie verkopen**', verwijzen we in dit rapport naar zowel peer-to-peerhandel van groene stroom als verkoop van groene stroom in gebouwen. 'Peer-to-peerhandel van groene stroom' wordt in de praktijk ook wel 'persoon-aan-persoonverkoop' genoemd. In dit rapport verwijzen we hier verder naar met de afkorting '**P2P**'.

---

¹ Zie: https://dashboard.vreg.be/report/DMR_Elektriciteit_Energiedelen.html.

² Decreet van 8 mei 2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid. Zie meer bepaald art. 3.1.3, eerste lid, 4°, n) Energiedecreet.

³ Besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 houdende algemene bepalingen over het energiebeleid. Zie meer bepaald art. 3.3.3 Energiebesluit.

⁴ RAPP-2022-23, raadpleegbaar via: www.vreg.be/nl/document/rapp-2022-23.

⁵ RAPP-2023-13, raadpleegbaar via: www.vreg.be/nl/document/rapp-2023-13.

2 Energiegemeenschappen

In ons rapport van december 2022 gaven we reeds meer toelichting bij de twee types energiegemeenschappen in de Vlaamse energieregelgeving – de **energiegemeenschap van burgers** (hierna: ‘EGB’) en de **hernieuwbare-energiegemeenschap** (hierna: ‘HEG’) – en de gelijkenissen en verschillen tussen beide⁶. Die toelichting is nog steeds actueel. Meer informatie hieromtrent is daarnaast ook beschikbaar op onze website⁷.

Kort samengevat, is zowel een EGB als een HEG een groep afnemers die zich op een gestructureerde manier verenigt om samen bepaalde activiteiten met een ecologisch, economisch of sociaal hoofddoel uit te oefenen.⁸ De activiteit(en) die zowel een EGB als een HEG uitoefent, is/zijn er één of meer uit de lijst in Tabel 1. Anders dan bij een EGB, mogen de activiteiten van een HEG uitsluitend betrekking hebben op hernieuwbare energie.⁹

Tabel 1: De mogelijke activiteiten van een energiegemeenschap

Nr	Beschrijving activiteit
1	Energie produceren uit een installatie. Die installatie kan rechtstreeks aangesloten zijn op een elektriciteitsdistributienet, het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, een gesloten distributienet van elektriciteit of een warmte- of koudenet. De installatie kan ook onrechtstreeks aangesloten zijn op een van die netten via de aansluiting van vennoten of leden van de energiegemeenschap.
2	De energie (zoals vermeld in optie 1) zelf verbruiken .
3	De energie (zoals vermeld in optie 1) opslaan .
4	Energiediensten aanbieden of eraan deelnemen.
5	Optreden als dienstverlener van flexibiliteit of deelnemer aan flexibiliteit of aggregatie.
6	De energie (zoals vermeld in optie 1) verkopen - ook met een stroomafnameovereenkomst.
7	Oplaaddiensten voor elektrische voertuigen aanbieden
8	Energiedelen tussen de vennoten of leden van de energie (zoals vermeld in optie 1)

2.1 Evoluties in meldingen

Elke energiegemeenschap, zowel een EGB als een HEG, is verplicht om zich te melden bij de VREG¹⁰. We stellen hiertoe een digitaal meldingsformulier¹¹ ter beschikking. In principe publiceren we alle ontvangen meldingen op onze website¹².

⁶ RAPP-2022-23 (sectie 2.1), raadpleegbaar via: www.vreg.be/nl/document/rapp-2022-23.

⁷ Zie: www.vreg.be/nl/energiegemeenschappen.

⁸ Zie inzake EGB art. 1.1.3, punt 40°/1/1 en art. 4.8.1 Energiedecreet; zie inzake HEG art. 1.1.3, punt 65°/1 en art. 4.8.2 Energiedecreet.

⁹ Zie inzake de activiteiten die een EGB en een HEG kunnen uitoefenen art. 4.8.4 Energiedecreet.

¹⁰ Zie art. 4.8.3 Energiedecreet en art. 3.3.2 Energiebesluit.

¹¹ Zie: <https://dv.formulieren.vlaanderen.be/content/forms/af/vlaamse-overheid/vlaamse-regulator-van-de-energiegemeenschap.html>.

¹² Zie onderaan deze webpagina (knop ‘aangemelde energiegemeenschappen’): www.vreg.be/nl/energiegemeenschappen.

2.1.1 Aantal meldingen

Sinds juli 2023 zijn er 34 bijkomende meldingen geweest. Het aantal unieke organisaties opgenomen in onze lijst is echter slechts één hoger dan op het moment van onze vorige rapportering in juni 2023: op 1 april 2024 zijn er **60 unieke organisaties** die zich hebben gemeld als EGB, HEG of allebei (zie verder).

We schraptten een aantal bestaande meldingen uit de lijst van energiegemeenschappen op onze website, of we voegden bepaalde nieuwe meldingen niet toe aan deze lijst, om de volgende redenen:

- de melding had niet betrekking op een bestaande rechtspersoon;
- er werd aangegeven aan dat men eigenlijk enkel geïnteresseerd is in P2P of in een vorm van energiedelen waarvoor geen energiegemeenschap vereist is;¹³
- een aantal organisaties vroeg zelf om uit de lijst te worden gehaald. Zij gaven aan toch geen energiegemeenschap te zijn.

We brachten de contactpersonen van deze organisaties telkens op de hoogte van de schrapping uit of niet-toevoeging aan de lijst op onze website.

Op 1 april 2024 zijn er in onze lijst 18 organisaties opgenomen die zich meldden als HEG, 20 organisaties die zich meldden als EGB, en 22 organisaties die zich dubbel meldden, één keer als HEG en één keer als EGB. Zoals al aangegeven in ons rapport van december 2022, is het mogelijk dat men tegelijkertijd aan de toepassingsvoorwaarden van een EGB én de (veelal wat striktere) toepassingsvoorwaarden van een HEG voldoet.

Sinds de start van de meldingsplicht voor energiegemeenschappen op 1 januari 2022, zijn er heel wat onterechte meldingen geweest. Om dit aantal te verminderen voegden we extra informatie toe aan de website en aan het meldingsformulier. Op onze website¹⁴ kaarten we de twee meest voorkomende problemen aan: de melding die niet overeenstemt met een bestaande rechtspersoon, en de melding van een vorm van energie verkopen of energiedelen waarvoor geen energiegemeenschap vereist is. In het meldingsformulier¹⁵ zelf herhalen we deze informatie nogmaals.

CEER, de Council of European Energy Regulators, publiceerde op 20 maart 2024 een rapport¹⁶ waarin ook aandacht wordt besteed aan het **aantal actieve energiegemeenschappen van burgers (EGB's) in verschillende Europese landen**. We stellen vast dat België – dus: voor het Vlaamse, het Brusselse Hoofdstedelijke en het Waalse Gewest samen – één van de zeven landen is die aan CEER een aantal actieve EGB's heeft gerapporteerd. Van deze landen rapporteerden Nederland, Griekenland en Oostenrijk elk een heel wat groter aantal actieve EGB's. Belangrijk is wel om hierbij voor ogen te houden dat het concept 'EGB' in de verschillende Europese landen niet noodzakelijk volledig één-op-één vergelijkbaar is. Het concept 'EGB' kent weliswaar zijn oorsprong

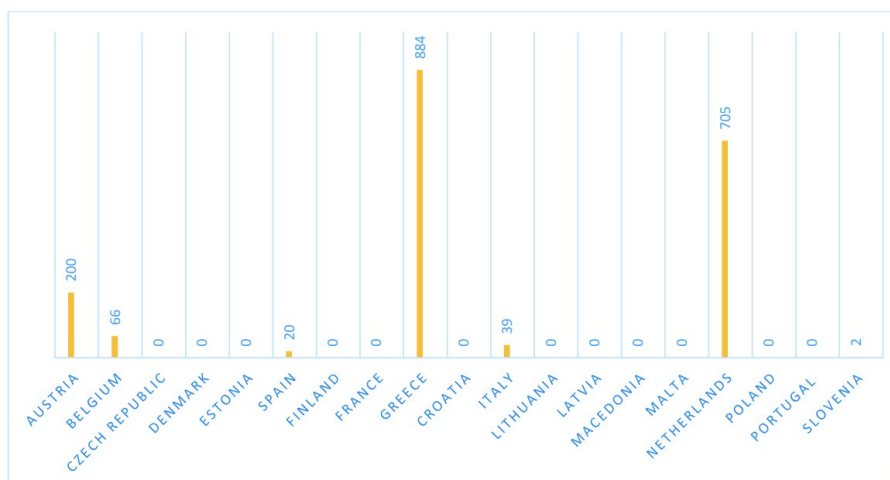
¹³ Zie meer informatie over de verschillende vormen van energiedelen en energie verkopen in sectie 3.1.1 van dit rapport.

¹⁴ Zie onderaan deze webpagina (de tekst boven de knop 'Hebt u een KBO-nummer? Meld dan hier uw energiegemeenschap'): www.vreg.be/nl/energiegemeenschappen.

¹⁵ Zie: <https://dv.formulieren.vlaanderen.be/content/forms/af/vlaamse-overheid/vlaamse-regulator-van-de-elektriciteits--en-gasmarkt/Energiegemeenschap.html>.

¹⁶ "Status review TSO/DSO unbundling", 20 maart 2024, Council of European Regulators (CEER), raadpleegbaar via: <https://www.ceer.eu/documents/104400/-/-/594826a9-0615-e19c-ed04-a56321f0b84e>.

in de Vierde Elektriciteitsrichtlijn¹⁷ van de Europese Unie, maar binnen de krijtlijnen van die richtlijn mogen de lidstaten van de Europese Unie zelf bepalen hoe ze het concept ‘EGB’ afbakenen in hun eigen regelgeving.

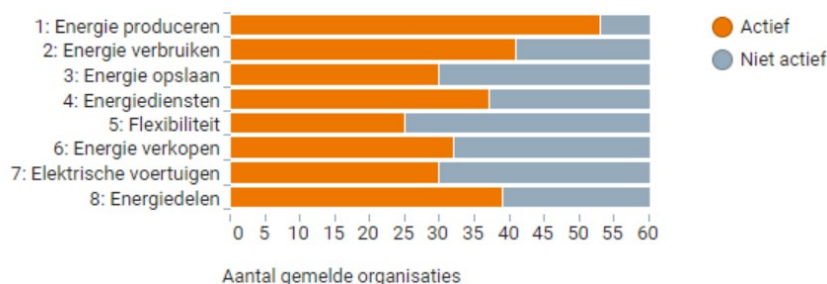

Figuur 1: Het aantal energiegemeenschappen, volgens een rapport van CEER¹⁶Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

2.1.2 Activiteiten van de energiegemeenschappen

De gemelde organisaties duiden verscheidene activiteiten aan bij hun melding. We merken op dat sommige energiegemeenschappen vreemde activiteitencombinaties hebben (zie ook onze vorige rapporten). Zo zijn er organisaties die activiteiten 2, 3, 6 en/of 8 aanduiden, maar activiteit 1 niet (zie Tabel 1), ook al zijn de eerstgenoemde activiteiten niet mogelijk zonder activiteit 1 (energie produceren).

Figuur 2 geeft een overzicht van de activiteiten die de gemelde organisaties hebben aangeduid. Activiteit 1 (energie produceren) is de meest populaire, activiteit 5 (flexibiliteit) de minst populaire. De vraag blijft hier, net zoals in onze vorige rapporten, hoe de organisaties deze vraag hebben geïnterpreteerd. We vermoeden dat minstens enkele organisaties de activiteiten hebben aangeduid die ze willen of plannen te ondernemen, maar niet de activiteiten waar ze vandaag al mee bezig zijn. Zo zijn er 19 organisaties die alle 8 activiteiten aanduiden.

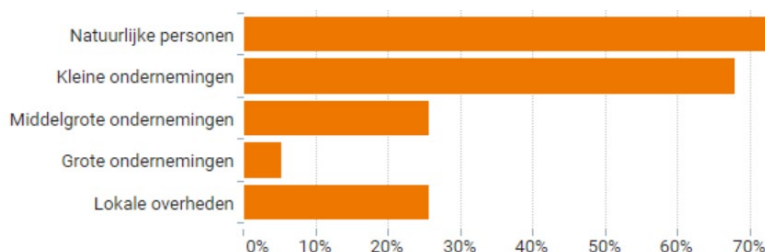
Figuur 2: Het aantal organisaties dat aangeeft actief te zijn bij een bepaalde activiteit

¹⁷ Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU.

2.1.3 Verhoudingen tussen de types vennoten of leden

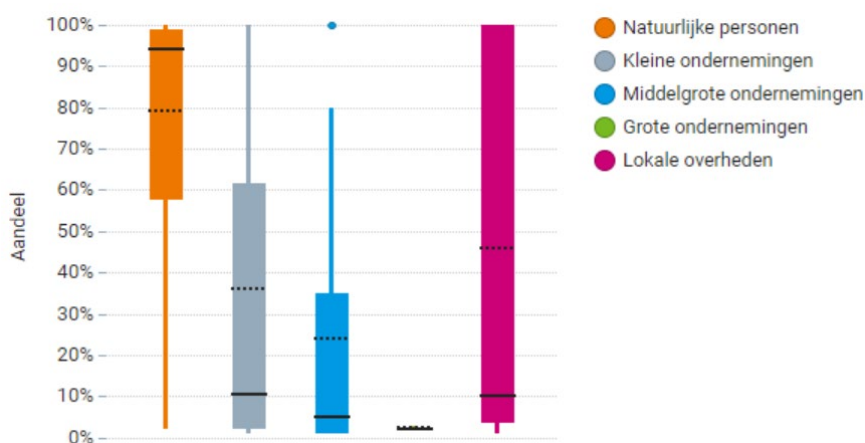
Niet elk type vennoot/lid komt voor in elke organisatie. Figuur 3 geeft een beeld van hoe vaak een bepaalde type vennoot/lid aanwezig is. Natuurlijke personen komen het vaakst voor, in 73% van de gemelde organisaties, gevolgd door kleine ondernemingen (68%). Grote ondernemingen komen niet vaak voor, slechts 5% van de organisaties die zich meldden, heeft ze aangeduid.

Figuur 3: Het aantal keer dat een type vennoot/lid aanwezig is in de gemelde organisaties

De verhoudingen tussen de verschillende types vennoten of leden verschillen sterk van melding tot melding. De boxplots¹⁸ in Figuur 4 geven een idee van de verhoudingen die worden ingevuld bij elk type vennoot of lid. Enkel aandelen verschillend van 0 werden opgenomen in de boxplot. Zo zien we enkel het aandeel van een bepaald type vennoot/lid wanneer die aanwezig is in de organisatie.

Lokale overheden tonen een grote spreiding, en zijn vaak in beperkte mate aanwezig als vennoot of lid, maar kunnen het enige aanwezige type vennoot of lid zijn. De natuurlijke personen zijn meestal in de meerderheid wanneer ze aanwezig zijn. Grote ondernemingen hebben dan weer een zeer beperkt aandeel wanneer ze aanwezig zijn.

Figuur 4: Een boxplot¹⁸ van de aandelen van vennoten/leden wanneer ze aanwezig zijn in de organisatie. De volle zwarte lijn is de mediaan, de gestreepte zwarte lijn is het gemiddelde

¹⁸ Een boxplot geeft de spreiding weer van bepaalde data, in dit geval zijn dat de antwoorden die de gemelde organisaties gaven bij hun leden-/vennotensamenstelling. De boxplot deelt de antwoorden op in vier stukken (of kwartielen), die elk 25% van de antwoorden bevatten. De rechthoek die getekend staat duidt de twee middelste kwartielen aan (van 25 tot 75%), de lijnen naast de rechthoek geven de twee uiterste kwartielen aan (0- 25% en 75-100%). In sommige gevallen staan er ook nog punten apart aangeduid, dit zijn uitschieters.

2.1.4 Nabijheidsvereiste

Wanneer een organisatie zich meldt als HEG, moet deze ook aangeven op welke wijze ze de nabijheidsvereiste invult. De vaststellingen in onze vorige rapporten blijven grotendeels onveranderd. 18% geeft aan op basis van technische nabijheid¹⁹ te werken, en 82% op basis van geografische nabijheid. De geografische nabijheid kan heel breed of heel eng worden ingevuld: gaande van heel België (wat eigenlijk niet mogelijk is, het werkingsgebied van een HEG kan zich geografisch gezien maximaal tot het grondgebied van het volledige Vlaamse Gewest uitstrekken), tot de gebouwen van een scholengemeenschap en haar werknemers.

2.2 Aandachtspunten en suggesties

De aandachtspunten die zich stellen m.b.t. energiegemeenschappen en, meer in het bijzonder de (opzet) van de meldingsplicht bij de VREG, zijn momenteel nog grotendeels dezelfde als degene die we al vermeldden in onze rapporten van december 2022 en juni 2023²⁰.

Eerst en vooral blijft de vaststelling dat verschillende **decretale toepassingsvoorwaarden** voor de twee types energiegemeenschappen (te) vaag of ruim geformuleerd zijn. Bijvoorbeeld: de vereiste dat winstoogmerk ondergeschikt is aan het hoofddoel²¹, de vereiste dat men “niet betrokken is bij grootschalige commerciële activiteiten en de energiesector niet de belangrijkste economische activiteit vormt”²², de vereiste dat “deelname aan de energiegemeenschap niet de belangrijkste commerciële of professionele activiteit vormt”²³, etc.

We herhalen onze oproep aan de Vlaamse regelgever om komaf te maken met vage toepassingsvoorwaarden voor energiegemeenschappen en de overbodige overlap die momenteel bestaat tussen de twee types energiegemeenschappen. De nieuwe EU-regelgeving rond energiedelen (zie verder) zal ook in Vlaamse regelgeving moeten worden omgezet. Dit kan een goede aanleiding zijn om de ruimere regelgeving rond energiegemeenschappen, energiedelen en energie verkopen te evalueren en bij te sturen waar relevant.

Duidelijkere toepassingsvoorwaarden zouden eenvoudiger te controleren zijn en hoogstwaarschijnlijk ook leiden tot een verdere afname van het aantal onterechte meldingen als energiegemeenschap. Hoger in dit rapport vermeldden we dat we onder meer via een duidelijke informatieverstrekking op onze website het aantal onterechte meldingen trachten terug te dringen. Daarnaast voeren we effectief een **controle** uit op de ontvangen meldingen, doch deze controle is noodzakelijkerwijze beperkt en dus niet sluitend. Enerzijds omwille van de aard van de procedure bij de VREG en de gegevens die in dit kader volgens het Energiebesluit mogen worden opgevraagd. Anderzijds is er het gegeven, hoger vermeld, dat bepaalde toepassingsvoorwaarden voor energiegemeenschappen dermate vaag of ruim zijn, dat ze zeer moeilijk of quasi onmogelijk controleerbaar zijn. En, daarbij aansluitend, is het vereiste inzake het hoofddoel van energiegemeenschappen (“verschaffen van voordelen op ecologisch, economisch of sociaal

¹⁹ Een voorbeeld van technische nabijheid is koppeling vennoten/leden op dezelfde asset van het distributienet, zoals op éénzelfde feeder of LV-/MV-transformator.

²⁰ RAPP-2022-23, secties 2.3 en 2.4 (raadpleegbaar via: www.vreg.be/nl/document/rapp-2022-23) en RAPP-2023-13, secties 4.2.1.1 en 4.2.1.2 (raadpleegbaar via: www.vreg.be/nl/document/rapp-2023-13).

²¹ Art. 4.8.1, §1, tweede lid en art. 4.8.2, §1, eerste lid Energiedecreet.

²² Art. 4.8.1, §1, vierde lid Energiedecreet.

²³ Art. 4.8.2, §1, derde lid Energiedecreet.

gebied voor de vennoten, leden of de omgeving waar de energiegemeenschap actief is”)²⁴ ook niet eenvoudig controleerbaar in de praktijk.

De Vlaamse regelgever zou er eventueel voor kunnen opteren om de **meldingsprocedure** bij de VREG diepgaander te hervormen. Zoals vermeld in ons rapport van december 2022, zou een erkenningsprocedure voor energiegemeenschappen mogelijks een alternatief kunnen zijn. Wel zouden hierbij o.i. alle mogelijke voor- en nadelen goed tegen elkaar moeten worden afgewogen. Zo mag niet uit het oog worden verloren dat een erkenningsprocedure zowel voor de ‘kandidaat-energiegemeenschappen’ als de beoordelende instantie een aanzienlijke bijkomende administratieve belasting betekent. Ook zal hier volgens ons ook rekening moeten worden gehouden met de nieuwe EU-regelgeving rond energiedelen (zie verder), die o.m. lijkt te zullen voorzien in een verruiming van de mogelijkheden van energiedelen buiten energiegemeenschappen om. Indien het recht om aan energiedelen te doen (nog) minder afhankelijk wordt van het al of niet beschikken over het ‘label’ energiegemeenschap, dan lijkt er een argument minder te zijn om de toegang tot de energiegemeenschapsconcepten strikt(er) te bewaken.

Een laatste aandachtspunt dat we in onze vorige rapporten uit 2022 en 2023 aankaartten, betreft de **communicatie** over het thema energiegemeenschappen (en ook energiedelen en energie verkopen). Nog steeds communiceren de actoren die hierbij betrokken zijn – o.a. het VEKA, de VREG, Fluvius en de energieleveranciers – hier hoofdzakelijk afzonderlijk over. We stellen wel vast dat o.m. de informatieverstrekking op de verschillende websitepagina’s²⁵ blijft evolueren. Waar relevant zijn er nu meer doorverwijzingen tussen verschillende websitepagina’s (bv. tussen website Vlaamse Overheid en VREG, en tussen website VREG en Fluvius). Daarnaast blijft de VREG over energiegemeenschappen en aanverwante concepten op terugkerende basis infovragen ontvangen, die we telkens zo adequaat mogelijk trachten te beantwoorden, waar relevant na afstemming met het VEKA en/of Fluvius. Tot slot deelt de VREG zijn expertise m.b.t. het thema energiegemeenschappen geregeld ook met andere belanghebbenden, zoals bijvoorbeeld binnen de Klankbordgroep van het project i.v.m. de technische assistentiehubs (TEAH) voor energiegemeenschappen²⁶.

---

²⁴ Art. 4.8.1, §1, tweede lid en art. 4.8.2, §1, eerste lid Energiedecreet.

²⁵ Zie o.m. de websitepagina’s van de Vlaamse Overheid (www.vlaanderen.be/bouwen-wonen-en-energie/groene-energie/energiegemeenschappen) en www.vlaanderen.be/bouwen-wonen-en-energie/groene-energie/energiedelen-iets-voor-u), de VREG (www.vreg.be/nl/energiegemeenschappen) en www.vreg.be/nl/energie-delen-en-verkopen) en Fluvius (www.fluvius.be/nl/groene-energie/delen-en-verkopen-van-energie).

²⁶ Zie hierover o.m. : www.lokaalklimaatpact.be/pacten/wat-doet-de-vlaamse-overheid/technische-assistentiehub-energiegemeenschappen.

3 Energiedelen en energie verkopen

3.1 Inleiding

3.1.1 Wat is energiedelen en energie verkopen?

Kort samengevat, houdt energiedelen in dat een actieve afnemer zelfgeproduceerde energie direct deelt, met zichzelf of binnen een groep met andere actieve afnemers. Dat kunnen burgers (bv. burens, vrienden, familie) zijn, maar ook overheden en bedrijven. Er zijn verschillende vormen van energiedelen²⁷.

- **Energiedelen met zichzelf:** één actieve afnemer deelt zelfgeproduceerde energie tussen verschillende eigen verblijfplaatsen/bedrijfsvestigingen (d.w.z. tussen verschillende toegangspunten waarvan die actieve afnemer titularis is).
- **Energiedelen binnen een gebouw:** een groep actieve afnemers deelt de gezamenlijk geproduceerde energie met elkaar, binnen hetzelfde appartementsgebouw of multifunctioneel gebouw²⁸.
- **Energiedelen binnen een energiegemeenschap:** vennoten of leden van een EGB of een HEG delen de binnen/door de energiegemeenschap geproduceerde energie met elkaar.

Daarnaast zijn er ook verschillende vormen van energie verkopen.

- **Peer-to-peerhandel van groene stroom (P2P):** een actieve afnemer verkoopt de groene stroom die hij zelf heeft geproduceerd en injecteert op het net op zijn verblijfplaats of bedrijfsvestiging aan één andere actieve afnemer²⁹.
- **Meervoudige P2P:** meerdere actieve afnemers produceren elk afzonderlijk groene stroom, injecteren deze op het net op hun eigen verblijfplaats of bedrijfsvestiging, en verkopen deze groene stroom elk afzonderlijk aan één en dezelfde actieve afnemer-koper. In feite is dit louter een combinatie van verschillende P2P's. (De omgekeerde situatie, d.w.z. één actieve afnemer die verkoopt aan meerdere actieve afnemer-kopers, is daarentegen niet mogelijk).
- **Verkoop van groene stroom in gebouwen:** de vereniging van mede-eigenaars ('VME') verkoopt de groene stroom die wordt geproduceerd in of op een appartementsgebouw of multifunctioneel gebouw, of de aanhorigheden van dat gebouw, aan de afnemers in dat gebouw. Naast verkoop door een VME (in gebouwen waar die aanwezig is), is de regeling van overeenkomstige toepassing op appartementsgebouwen of multifunctionele gebouwen die maar één eigenaar hebben of op het geval waarbij een mede-eigenaar van de VME (of van de andere mede-eigenaars in onverdeeldheid) het recht heeft gekregen om de gemeenschappelijke delen van het gebouw privaatief in gebruik te nemen (voor bv. een private zonnepaneelinstallatie op het dak)³⁰.

²⁷ Zie art. 7.2.1, §1 Energiedecreet en de definitie van 'energiedelen' in art. 1.1.3, punt 38°/1 Energiedecreet.

²⁸ Zie de definitie van 'appartementsgebouw of multifunctioneel gebouw' in art. 7.2.1, §1 Energiedecreet.

²⁹ Zie art. 7.2.2, §2 Energiedecreet.

³⁰ Zie art. 7.2.3, §2 Energiedecreet. Art. 7.2.3, §1 Energiedecreet bevat een definitie van 'appartementsgebouw of multifunctioneel gebouw' (dezelfde als in art. 7.2.1, §1 Energiedecreet).

Meer informatie over de verschillende vormen van energiedelen en energie verkopen vindt u op onze website³¹. Daarnaast publiceerden we in het najaar van 2023 op onze website verschillende blogartikelen, met praktische voorbeelden van de verschillende vormen van energiedelen en energie verkopen. Deze blogartikelen kan u nog terugvinden op onze website³².

3.1.2 Wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen energiedelen en energie verkopen?

De verschillende types van energiedelen en energie verkopen hebben **grotendeels gelijkaardige kenmerken**:

- Het 'uitwisselen' van de elektriciteit verloopt op kwartierbasis, wat vereist dat de betrokken actieve afnemers een digitale meter hebben waarbij 'meetregime 3' (registratie van kwartierwaarden) werd geactiveerd.
- Energiedelen en verkopen zijn begrensd tot de afname van de actieve afnemer die de groene stroom koopt.
- De actieve afnemers die betrokken zijn bij energiedelen en verkopen moeten elk een elektriciteitsleveringscontract hebben bij een commerciële leverancier, die toegangshouder blijft.
- Energiedelen en verkopen hebben beiden enkel een impact op de energiekostencomponent ('commodity') van de elektriciteitsfactuur.

Energiedelen **verschilt** van energie verkopen, in de zin dat energiedelen een kosteloze uitwisseling van energie is, terwijl het tweede, zoals de naam het aangeeft, een verkoop is. Het kosteloze karakter van energiedelen houdt in dat de betrokken actieve afnemers onderling geen prijs mogen aanrekenen voor de energie die zij uitwisselen. Bij energie verkopen mogen de betrokken actieve afnemers daarentegen onderling een prijs afspreken voor de groene stroom die wordt verkocht.

3.1.3 Wat staat er in onze rapporten?

In onze rapporten van december 2022³³ en juni 2023³⁴ gaven we meer toelichting bij energiedelen en energie verkopen, en het verloop van de implementatie ervan.

In ons rapport van juni 2023 presenteerden we daarnaast ook de resultaten van een bevraging bij de leveranciers en analyseerden we de kosten en opbrengsten van energiedelen en energie verkopen. Daarnaast stelden we enkele aandachtspunten vast en suggereerden we mogelijke verbeterpunten.

In dit rapport breien we hier een vervolg aan. In eerste instantie vindt u de maandelijkse statistieken over energiedelen en energie verkopen. Vervolgens komt het protocol van Fluvius, dat energiedelen en energie verkopen implementeert, aan bod; we bespreken de belangrijkste resultaten van de evaluatie die Fluvius m.b.t. dit protocol heeft uitgevoerd. Daarna vindt u een update van de analyse van de kosten en opbrengsten bij energiedelen en energie verkopen. We

---

³¹ Zie: www.vreg.be/nl/energie-delen-en-verkopen.

³² Zie: www.vreg.be/nl/blog-overzicht.

³³ RAPP-2022-23, hoofdstuk 3, raadpleegbaar via: www.vreg.be/sites/default/files/document/rapp-2022-23.pdf.

³⁴ RAPP-2023-13, sectie 4.2.2, raadpleegbaar via: www.vreg.be/sites/default/files/document/rapp-2023-13.pdf.

sluiten af met enkele aandachtspunten en suggesties, waarbij we ook ingaan op de resultaten van een nieuwe bevraging bij de leveranciers over facturatie.

3.2 Statistieken

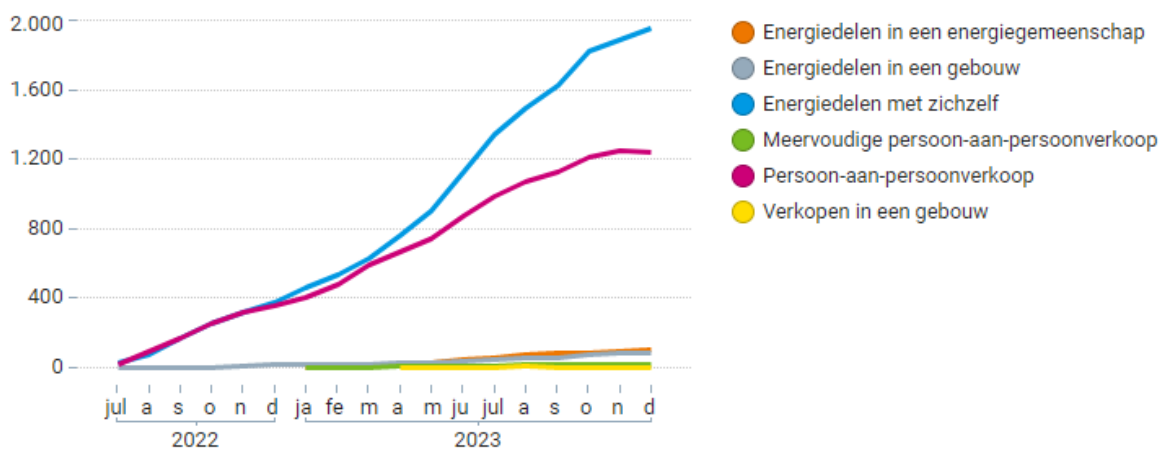
Op onze website³⁵ publiceren we een interactief dashboard met maandelijkse statistieken afkomstig van Fluvius. Ze geven een beeld van het aantal groepen dat energie deelt of verkoopt, de deelnemers, en de volumes die onderling gedeeld of verkocht worden. In deze sectie gaan we dieper in op de statistieken tot en met december 2023.

3.2.1 Aantal groepen en deelnemers

Figuur 5 toont het **aantal groepen** dat energie deelt of verkoopt. Zoals vermeld in sectie 3.1.1, gebeurt energiedelen of energie verkopen altijd in een bepaalde (groeps)vorm, bijvoorbeeld een groep actieve afnemers in een gebouw, een groep vennoten of leden van een energiegemeenschap, of twee actieve afnemers (P2P).

Het aantal groepen blijft relatief klein, in totaal zijn er in december 2023 3.409 groepen.

De meest voorkomende types zijn energiedelen met zichzelf en P2P. De andere types hebben slechts een beperkt aantal groepen. Het lijkt logisch dat de types met een laag aantal deelnemers per groep vaker voorkomen, omdat kleine groepen makkelijker op te zetten zijn.

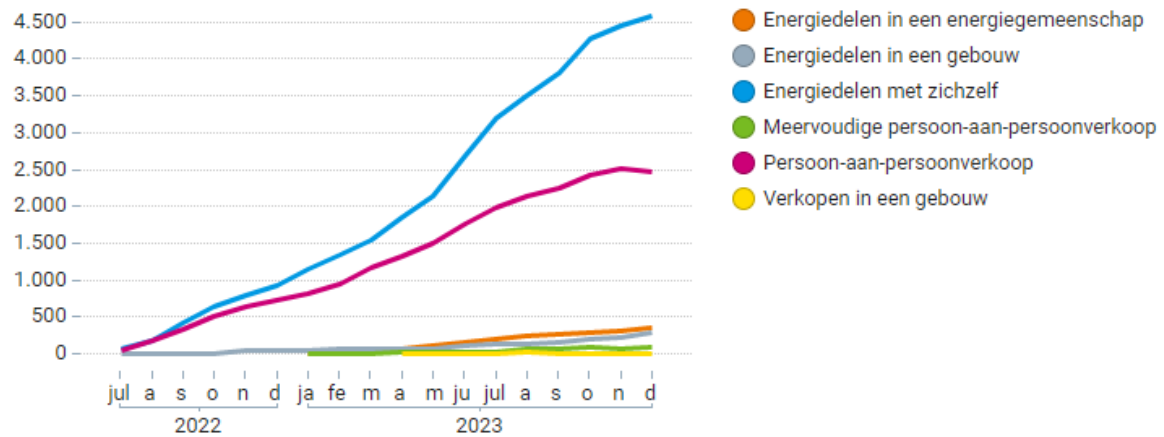

Figuur 5: Het aantal groepen waarbinnen energie wordt gedeeld of verkocht

Figuur 6 toont de evolutie van het aantal deelnemende toegangspunten, ook omschreven als het aantal deelnemers of locaties. Samen met het aantal groepen stijgen de aantallen hier ook, ook al blijven de aantallen nog steeds beperkt. Met een totaal aantal toegangspunten van 7.779 in december 2023 op een totaal aantal van 3,5 miljoen toegangspunten in Vlaanderen³⁶, is slechts 0,2% betrokken bij energiedelen of energie verkopen.

³⁵ Zie: https://dashboard.vreg.be/report/DMR_Elektriciteit_Energiedelen.html.

³⁶ Zie tabblad "Toegangspunten" op https://dashboard.vreg.be/report/DMR_Energieafnemers%20en%20volumeE.html.

Figuur 6: Het aantal deelnemers/locaties (toegangspunten) van groepen waarbinnen energie wordt gedeeld of verkocht

Ook hier zijn de meest voorkomende types energiedelen met zichzelf en P2P. Dit lijkt erop te wijzen dat deze twee types momenteel populairder zijn dan de andere types.

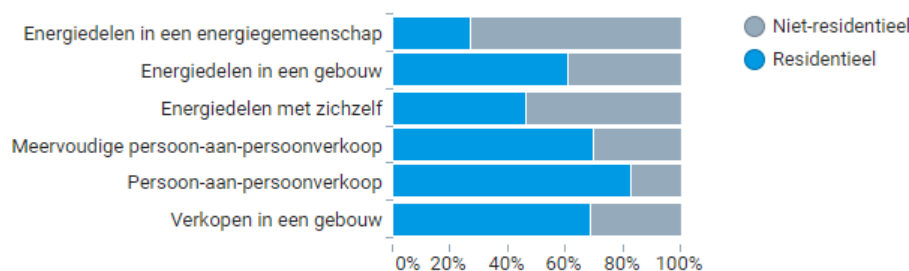
Tabel 2 toont het gemiddelde aantal toegangspunten binnen een groep. Het toont de gemiddelde grootte van een groep, waarbij we zouden verwachten dat de grotere groepen opduiken bij types zoals energiedelen in een energiegemeenschap en meervoudige P2P. De kleinste groepen verwachten we te vinden bij P2P, waarbij het maximum aantal deelnemers 2 is.

Terwijl we inderdaad een gemiddelde grootte van exact 2 terugvinden bij P2P, zien we geen grote groepen verschijnen bij de andere types. Het hoogste gemiddelde is dan wel te vinden bij meervoudige P2P, gevolgd door energiegemeenschappen, de aantallen zijn met 3,5 en 3,4 laag voor deze types. Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat bij de registratie van het energiedelen en het energie verkopen niet altijd het correcte type wordt aangeduid.

Tabel 2: Het gemiddeld aantal leden per groep waarbinnen energie wordt gedeeld of verkocht in december 2023

Type	Gemiddeld aantal toegangspunten per groep
Energiedelen in een energiegemeenschap	3,4
Energiedelen in een gebouw	3,1
Energiedelen met zichzelf	2,3
Meervoudige persoon-aan-persoonverkoop	3,5
Persoon-aan-persoonverkoop	2
Verkopen in een gebouw	2,8

Het type deelnemers (residentieel of niet-residentieel) varieert per type energiedelen en energie verkopen, zoals te zien in Figuur 7. De grootste aantallen residentiële toegangspunten zitten bij P2P en meervoudige P2P. Energiedelen in een energiegemeenschap heeft het laagste aantal residentiële toegangspunten, slechts 27% van de deelnemende toegangspunten is residentieel.

Figuur 7: De aandelen residentiële en niet-residentiële afnemers die actief zijn binnen een bepaald type energiedelen en verkopen in december 2023

3.2.2 Installaties en gedeelde volumes

Binnen elke groep waar energie gedeeld of verkocht wordt, is er elektriciteitsproductie. Het deel van de elektriciteitsproductie dat de producent zelf niet verbruikt, kan binnen hetzelfde kwartier gedeeld/verkocht worden binnen de groep. Tabel 3 toont de totale grootte van alle productie-installaties binnen een bepaald type energiedelen en verkopen. In december 2023 is er in totaal 90.329 kVA **productiecapaciteit** aanwezig op de toegangspunten die deel uitmaken van de groepen die energie delen of energie verkopen.

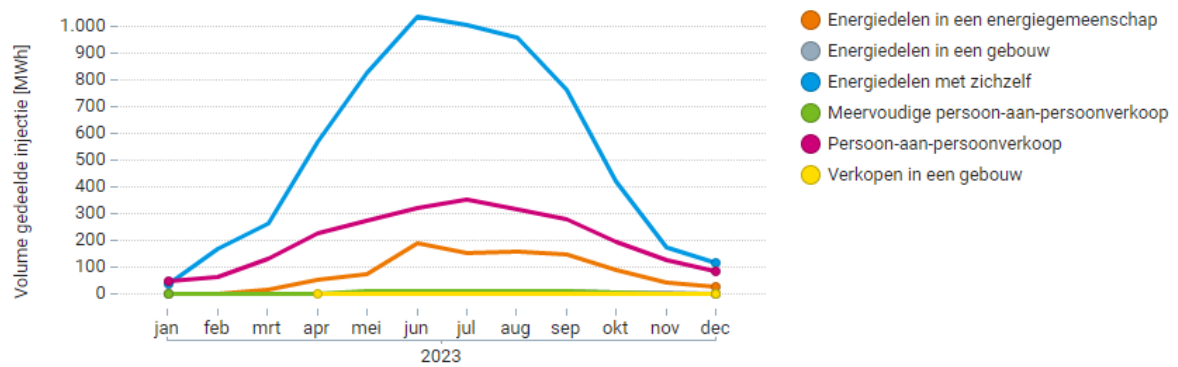
De grootste productiecapaciteit zit logischerwijs bij de meest populaire vormen van energiedelen: energiedelen met zichzelf en P2P. Wanneer we echter kijken naar de **gemiddelde geïnstalleerde capaciteit** binnen één groep die energie deelt of verkoopt, zien we dat een energiegemeenschap gemiddeld gezien de grootste capaciteit heeft. Ook energiedelen met zichzelf en meervoudige P2P hebben grotere capaciteiten.

Tabel 3: De totale grootte van alle installaties die deel uitmaken van de groepen die energie delen of energie verkopen, en de gemiddelde grootte van de installaties binnen één groep

Type	Totale grootte installaties [kVA]	Gemiddelde geïnstalleerde capaciteit per groep [kVA]
Energiedelen in een energiegemeenschap	11.762	114
Energiedelen in een gebouw	784	9
Energiedelen met zichzelf	56.260	29
Meervoudige persoon-aan-persoonverkoop	738	32
Persoon-aan-persoonverkoop	20.748	17
Verkopen in een gebouw	36	7

Figuur 8 toont de **gedeelde volumes** in 2023. Het toont duidelijk de seizoenseffecten, waarbij de volumes in de zomer het hoogste zijn. In Tabel 4 staan de totale volumes die in 2023 werden gedeeld. Ook in termen van volume zijn energiedelen met zichzelf en P2P de meest populaire vormen.

Figuur 8: De volumes die in 2023 gedeeld zijn binnen de groepen die energiedelen of energie verkopen

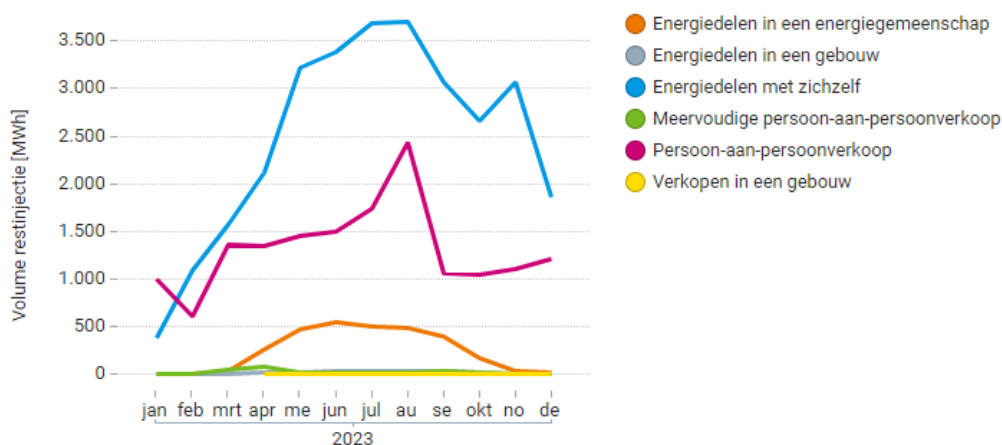
Tabel 4: De totale gedeelde injectie in 2023, per type energiedelen en verkopen

Type	Gedeelde injectie [MWh]
Energiedelen in een energiegemeenschap	951
Energiedelen in een gebouw	55
Energiedelen met zichzelf	6.329
Meervoudige persoon-aan-persoonverkoop	70
Persoon-aan-persoonverkoop	2.411
Verkopen in een gebouw	6

Tabel 5: De restinjectie in 2023, per type energiedelen en verkopen

Groep type	Restinjectie [MWh]
Energiedelen in een energiegemeenschap	2.914
Energiedelen in een gebouw	175
Energiedelen met zichzelf	29.837
Meervoudige persoon-aan-persoonverkoop	212
Persoon-aan-persoonverkoop	15.848
Verkopen in een gebouw	17

Niet alle energie die geïnjecteerd wordt, kan gedeeld worden. De ontvanger van de energie moet namelijk de geïnjecteerde energie in hetzelfde kwartier gebruiken. Als dat niet gebeurt, verkoopt de deler/verkoper het aan de leverancier tegen de terugleveringsvergoeding. Tabel 5 en Figuur 9 tonen die **restinjectie**. Het vertoont een gelijkaardig verloop als de gedeelde volumes; ook hier zien we de seizoenseffecten optreden en zien we ook de stijging van het aantal deelnemers. Daarnaast stellen we ook hier vast dat energiedelen met zichzelf en P2P de grootste volumes hebben.

Figuur 9: De hoeveelheden restinjectie die niet gedeeld of verkocht werden binnen de groepen

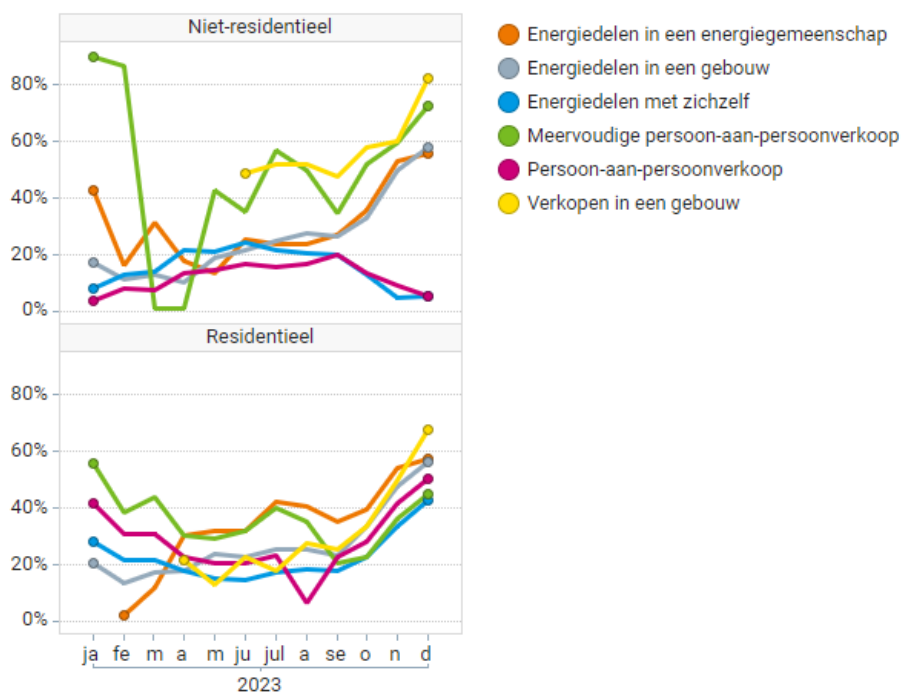
Hoeveel de deelnemers onderling kunnen delen of verkopen, kan gevisualiseerd worden door de **verhouding van de gedeelde injectie ten opzichte van de totale injectie** te zetten. De percentages zijn verscheiden, zoals ook te zien in Figuur 10.

Afgezien van het zeer grillige verloop bij meervoudige P2P bij residentiële afnemers, verschijnen er hoge percentages in de wintermaanden en lagere percentages gedeelde energie in de zomermaanden. Dit is waarschijnlijk door de lagere energieopwekking door zonnepanelen in de winter. In de zomer wordt er zoveel energie opgewekt dat het moeilijk wordt om alle geïnjecteerde energie binnen hetzelfde kwartier te delen/verkopen, in de winter is de injectie heel wat kleiner. De absolute volumes die dan gedeeld worden zijn klein, maar wel groter ten opzichte van de injectie.

Het gemiddelde percentage in 2023 over alle types energiedelen en verkopen is 18% voor een residentiële deelnemer.

Voor een niet-residentiële deelnemer zien we gelijkaardige percentages in Figuur 10. Het verloop is echter soms grillig, en dit voornamelijk bij meervoudige P2P. Het aantal deelnemers bij enkele types is nog klein (zie Figuur 6). Deze percentages kunnen hierdoor een profiel hebben dat nog sterk wordt beïnvloed door het individuele karakter van de deelnemers, wat de grilligheid kan verklaren. Het gemiddelde percentage in 2023 over alle types energiedelen en verkopen is 17% voor een niet-residentiële deelnemer.

De gemiddelde percentages zijn heel wat lager dan waar we in het vorige rapport van uitgingen. Toen stelden we dat een gezin 39% van zijn injectie kan delen. Dit was echter nog gebaseerd op theoretische verbruiksprofielen, en nog niet op reële data.

Figuur 10: Het aandeel van gedeelde/verkochte injectie ten opzichte van de totale injectie binnen de groepen die energie delen of verkopen in 2023

3.3 Implementatie via protocol Fluvius

Het Technisch Reglement voor de Distributie van Elektriciteit (hierna: 'TRDE')³⁷ van de VREG vereist dat Fluvius een **protocol** uitwerkt i.v.m. de implementatie van de verschillende vormen van energiedelen en energie verkopen, en dit laat goedkeuren door de VREG. Het TRDE stelt aan dit protocol eisen qua minimuminhoud en randvoorwaarden. Het protocol moet onder andere regelen hoe energiedelen en energie verkopen opgestart kunnen worden, op basis van welke verdeelsleutels dit kan verlopen, hoe deelnemers toegevoegd en verwijderd kunnen worden, hoe de meetgegevens en andere informatie worden uitgewisseld tussen Fluvius en de energieleveranciers, etc.³⁸

De eerste versie van het Fluvius-protocol trad in werking op 1 januari 2022 en had enkel betrekking op energiedelen in een gebouw. Vervolgens werden stapsgewijs de andere vormen van energiedelen en energie verkopen geïmplementeerd, via opeenvolgende protocolversies. Die evolutie hebben we in onze voorgaande rapporten uitgebreid toegelicht.³⁹

³⁷ Technisch Reglement voor de Distributie van Elektriciteit in het Vlaamse Gewest van 24 maart 2023, raadpleegbaar via: www.vreg.be/nl/technische-reglementen.

³⁸ Zie de artikelen 4.3.64 t.e.m. 4.3.66 TRDE.

³⁹ RAPP-2022-23, sectie 3.2 (raadpleegbaar via: www.vreg.be/nl/document/rapp-2022-23) en RAPP-2023-13, sectie 4.2.2.1 (raadpleegbaar via: www.vreg.be/nl/document/rapp-2023-13).

De protocolversie die momenteel van kracht is (“**versie 3.1**”)⁴⁰, dateert van april 2023. Nieuw is dat deze protocolversie de verkoop van groene stroom in gebouwen mogelijk maakt, naast de andere, al eerder geïmplementeerde vormen van energiedelen en energie verkopen.

Het TRDE verplicht Fluvius om het protocol jaarlijks te **evalueren**. Meer bepaald moet Fluvius jaarlijks een stakeholderoverleg organiseren en de VREG een rapport bezorgen met een evaluatie van de werking van het protocol in de praktijk, de lessen die daaruit kunnen worden getrokken en de verbeteringen die kunnen worden aangebracht⁴¹. Dat rapport kan dan de basis vormen voor aanpassingen van het protocol, indien uit de feedback van de belanghebbende partijen de noodzaak daartoe blijkt.

Fluvius bezorgde de VREG een eerste evaluatierapport in februari 2023. Enkele relevante aspecten daarvan lichtten we toe in ons Rapport Databeheer 2023⁴².

Op 12 december 2023 organiseerde Fluvius een stakeholderoverleg m.b.t. energiedelen en energie verkopen en vervolgens heeft Fluvius ons, eind februari 2024, een tweede evaluatierapport bezorgd. Hierna gaan we in op enkele relevante onderwerpen uit dit rapport.

3.3.1 Verwerking registratie, communicatie naar beheerder en gegevensuitwisseling met leverancier

Een bijlage bij het Fluvius-protocol, de zgn. “overeenkomst kwaliteitseisen”⁴³, bevat onder meer de relevante termijnen (*Service Level Agreements* of ‘**SLA’s**’) die gelden in het kader van energiedelen en energie verkopen. Enkele relevante SLA’s zijn:

- 8 werkdagen: verwerken door Fluvius (en melden daarvan aan beheerder⁴⁴) van de initiële registratie van het energiedelen of energie verkopen via het webportaal ‘Mijn Fluvius’; voor wijziging van eerder geregistreerde gegevens geldt dezelfde termijn;
- maandelijks: communiceren van snapshot naar leverancier van alle punten in diens portefeuille die betrokken zijn bij energiedelen en energie verkopen; eventuele wijzigingen in die punten worden dagelijks aan leverancier gecommuniceerd;
- maand + 26 kalenderdagen: doorsturen naar leverancier van bestanden met de berekeningen aangaande energiedelen en energie verkopen van de voorgaande maand; dezelfde termijn geldt voor terbeschikkingstelling aan de beheerder van de uitgewisselde volumes, en voor rechtzettingen op reeds uitgestuurde berekeningen.

Over deze SLA’s verschaft Fluvius ons in haar evaluatierapport van februari 2024 de volgende informatie:

⁴⁰ Deze protocolversie werd goedgekeurd bij de beslissing van de VREG met betrekking tot de goedkeuring van het voorstel van de elektriciteitsdistributienetbeheerders betreffende het protocol inzake energiedelen, peer-to-peerhandel van groene stroom en verkoop van groene stroom in appartementsgebouwen of multifunctionele gebouwen (protocolversie 3.1) (BESL-2023-32), samen met de goedgekeurde protocolversie (incl. bijlagen) raadpleegbaar via: www.vreg.be/nl/document/besl-2023-32.

⁴¹ Cf. art. 4.3.64, §10 en art. 4.3.66, §9 TRDE.

⁴² RAPP-2023-20, sectie 3.2.5, raadpleegbaar via: www.vreg.be/nl/document/rapp-2023-20.

⁴³ Raadpleegbaar via: www.vreg.be/sites/default/files/document/bijlage_2_-_overeenkomst_kwaliteitseisen.pdf.

⁴⁴ Alle deelnemers aan energiedelen en energie verkopen moeten telkens gezamenlijk één “beheerder” mandateren, die namens hen zal optreden als SPOC t.a.v. Fluvius. Deze beheerder kan een natuurlijke persoon of rechtspersoon zijn, en kan ofwel één van de deelnemers zelf zijn, ofwel een derde partij.

- De SLA van 8 werkdagen voor initiële registratie en wijziging werd in de praktijk telkens gehaald. Fluvius moet hierbij wachten totdat de mandaten van alle deelnemers (waarmee zij elk de “beheerder” mandateren) verzameld zijn. Vervolgens gaat de registratie of wijziging steeds in bij de volgende datumwissel (middernacht). Fluvius geeft aan dat de gemiddelde doorlooptijd om alle mandaten te verzamelen vier kalenderdagen is.
- Aan de leveranciers wordt sedert begin 2023 ook dagelijks bericht over nieuwe registraties en wijzigingen m.b.t. de punten in hun portefeuille, die betrokken zijn bij energiedelen en energie verkopen. Dit naast het al eerder bestaande maandelijkse snapshot.
- Wat betreft de SLA van “een maand + 26 kalenderdagen” voor de gegevensuitwisseling met leveranciers en beheerder, gaf Fluvius in haar eerste evaluatierapport nog aan dat deze in 2022 niet steeds werd gehaald. De reden die daarvoor werd opgegeven, was dat de berekening wel aanving op de 25e dag, maar niet afgerond raakte tegen de 26e dag. In haar tweede evaluatierapport vermeldt Fluvius dat vanaf februari 2023 de aanvang van de berekeningsrun naar voren werd gebracht. Dit zorgde ervoor dat sindsdien in 98% van de gevallen de SLA van ‘een maand + 26 kalenderdagen’ wordt gehaald. Wel vermeldt Fluvius dat ze ook nog een aantal maanden na de eerste berekeningsrun (her-)berekeningen doorstuurt naar de leveranciers. Om die reden suggereert Fluvius aan de leveranciers om de klassieke slotfactuur en de creditnota/verrekening van energiedelen of verkopen uit elkaar te houden, en de creditnota/verrekening iets later in de tijd uit te sturen.

3.3.2 Verbetervoorstellen en vervolgacties

Fluvius vermeldt in haar evaluatierapport verschillende verbetervoorstellen, gebaseerd op de feedback die zij tijdens en na het stakeholderoverleg van december 2023 heeft ontvangen. Fluvius koppelt daar zelf verschillende vervolgacties aan.

De verbetervoorstellen van de belanghebbenden kunnen grosso modo in drie categorieën worden onderverdeeld, en hebben meer bepaald betrekking op:

- het huidige registratie- en wijzigingsproces via het webportaal ‘Mijn Fluvius’;
- de structurele integratie in de marktprocessen (Atrias/CMS);
- het regelgevend kader m.b.t. energiedelen en energie verkopen.

Verbetervoorstellen die betrekking hebben op het **huidige registratie- en wijzigingsproces via het webportaal ‘Mijn Fluvius’** zijn: de vereenvoudiging van de mandatering van de beheerder in geval van grotere groepen die aan energiedelen of energie verkopen doen, de toevoeging van de mogelijkheid voor de beheerder om via ‘bulk upload’ gegevens in te geven via het webportaal, en de mogelijkheid van een nog meer doorgedreven vorm van automatisering via machine-to-machine (API) data-uitwisseling. Fluvius geeft aan deze verbetervoorstellen verder te zullen analyseren.

Voor wat betreft de **structurele integratie van energiedelen en energie verkopen in de marktprocessen (Atrias/CMS)**, heeft Fluvius via een bevraging n.a.v. het stakeholderoverleg van december 2023 aan prioriteitsbepaling gedaan. Fluvius vermeldt in het evaluatierapport alleszins, als vervolgactie, dat hierover de nodige gesprekken zullen worden voortgezet met de andere

Belgische distributienetbeheerders en Atrias, en dat marktonderhandelingen zullen worden opgestart met de leveranciers.

De VREG heeft Fluvius in de beslissingen tot goedkeuring van de twee recentste protocolversies reeds expliciet aangespoord om een structurele integratie van alle verrekeningen m.b.t. energiedelen en energie verkopen in de marktprocessen voor allocatie en reconciliatie beschreven in de UMIG (MIG6), uit te werken en te implementeren. Uit bevestigingen die de VREG in maart 2023⁴⁵ en februari 2024⁴⁶ uitstuurde naar alle elektriciteitsleveranciers is gebleken dat het gegeven dat energiedelen momenteel nog niet is ingebed in de reguliere marktprocessen, een verzuchting is van de meeste leveranciers. Zij gaven aan dat de verwerking van de gegevens die Fluvius aanlevert via parallelle gegevensstromen, voorlopig manueel werk vergt, wat één van de redenen is die leveranciers vermelden voor het aanrekenen van een bijkomende kost (zie verder). De VREG spoort Fluvius dan ook aan om in 2024 terdege werk te maken van de marktonderhandelingen omtrent de structurele integratie van energiedelen en energie verkopen in de marktprocessen.

Verscheidene verbetervoorstellen hebben betrekking op het **ruimere regelgevende kader m.b.t. energiedelen en energie verkopen**. Drie ervan hebben betrekking op het toepassingsbereik en de (huidige) begrenzings van energie delen en energie verkopen: i) de mogelijkheid om energie te delen of verkopen met afnemers aangesloten op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit of een gesloten distributienet, dan wel over de gewestgrenzen heen, ii) de betrokkenheid van afnemers die genieten van het sociaal tarief of die worden beleverd door Fluvius in haar rol van ‘sociale leverancier’ en iii) de beperking van het aantal deelnemers aan energiedelen en energie verkopen tot maximaal 100.

- Wat i) betreft, haalt Fluvius terecht aan dat het energiedelen en verkopen binnen een groep afnemers waarvan een deel is aangesloten op het distributienet en een ander deel op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit of een gesloten distributienet, enkel gerealiseerd kan worden via een samenwerkingsovereenkomst tussen de desbetreffende netbeheerders. Energiedelen of energie verkopen over de gewestgrenzen heen is een nog meer ingewikkelde kwestie: dit lijkt enkel doorgang te kunnen vinden als het wordt geregeld in een samenwerkingsakkoord tussen de gewestelijke regelgevers.
- Wat ii) betreft, vermeldt Fluvius terecht dat er nog verschillende onduidelijkheden moeten worden uitgeklaard m.b.t. de combinatie van energiedelen en energie verkopen met het sociaal tarief. Fluvius geeft daarnaast aan dat de bestaande uitsluiting van energiedelen en verkopen voor afnemers die door Fluvius als ‘sociale leverancier’ worden beleverd, best behouden blijft. Volgens Fluvius zou het faciliteren van energiedelen en energie verkopen voor deze afnemers een dienstverlening zijn die niet te verzoenen is met het ‘vangnet’ dat de beleving als ‘sociale leverancier’ eigenlijk is.
- Wat iii) betreft, is het zo dat het Fluvius-protocol het aantal deelnemers van een groep die aan energiedelen of energie verkopen doet, momenteel beperkt tot maximaal 100. Fluvius haalt ter ondersteuning van die limiet in het evaluatierapport verschillende redenen aan (o.a. moeilijkere beheersbaarheid van grotere groepen, impact op verrekeningen). Voor grotere groepen zouden volgens Fluvius beheersinstrumenten als een flexibeler mandatenkader en API (zie terug) nodig zijn. Hoewel we in onze beslissing tot goedkeuring van de derde protocolversie Fluvius gevraagd hebben om op termijn de beperking tot 100 deelnemers weg

⁴⁵ De resultaten van deze bevestiging werden toegelicht in RAPP-2023-13, sectie 4.2.2.2, raadpleegbaar via: www.vreg.be/nl/document/rapp-2023-13.

⁴⁶ Zie meer informatie over deze bevestiging in sectie 3.5.1.

te werken⁴⁷, kunnen we ons wel vinden in de bedenking van Fluvius in het evaluatierapport, dat de zin van deze ontwikkeling best ook maatschappelijk wordt nagegaan. De Vlaamse regelgever zou in die optiek kunnen beslissen om alsnog te voorzien in een beperking van het aantal deelnemers per groep.

Tot slot heeft één verbetervoorstel betrekking op een procedure opgenomen in het TRDE van de VREG, nl. de activering van meetregime 3 (SMR3). Zoals hoger vermeld, verlopen energiedelen en energie verkopen op kwartierbasis, wat maakt dat een digitale meter in meetregime 3 (d.w.z. registratie van kwartierwaarden) noodzakelijk is. De activering van meetregime 3 vergt een aanpassing van de zgn. 'allocatiepuntconfiguratie'. De allocatiepuntconfiguratie regelt o.a. het meetregime, dat voor digitale meters standaard maandelijks is⁴⁸.

De procedure die voor de aanpassing van de allocatiepuntconfiguratie naar een configuratie met een meetregime per kwartier moet worden gevolgd, staat duidelijk beschreven in art. 4.2.13, §2 van het TRDE: de netgebruiker (in dit geval: de afnemer die aan energiedelen of energie verkopen wil doen), moet hiertoe een verzoek indienen bij zijn energieleverancier. Die moet het verzoek uiterlijk op de 8ste werkdag na ontvangst overmaken aan Fluvius, die op haar beurt de allocatiepuntconfiguratie uiterlijk op de 20ste werkdag na ontvangst moet wijzigen naar de gekozen configuratie.

De VREG heeft in het verleden verschillende leveranciers duidelijk gewezen op deze procedure en de rechten resp. verplichtingen in art. 4.2.13 van het TRDE. De vraag rijst echter of dit proces eventueel efficiënter kan verlopen, bijvoorbeeld door toe te laten dat de aanvraag tot activatie van meetregime 3 meteen bij Fluvius wordt ingediend i.p.v. bij de energieleverancier. We nemen ons voor om dit verder te onderzoeken bij een volgend traject tot wijziging of herziening van het TRDE.

3.4 Kosten en voorwaarden energieleveranciers

Energiedelen en energie verkopen creëren extra kosten en complexiteit voor energieleveranciers. Naast administratiekosten worden leveranciers geconfronteerd met o.a. hogere profielkosten en met onbalanskosten die moeilijker door te rekenen zijn en met een complexe verwerking van meetgegevens.

Verschillende leveranciers rekenen dan ook extra kosten aan wanneer een klant aan energiedelen of energie verkopen wil doen. Hier gaan we dieper in op deze kosten en hun impact op de opbrengsten van energiedelen en energie verkopen.

In deze tekst maken we vaak het onderscheid tussen de 'verkoper', dit is de afnemer die zijn injectie deelt of verkoopt aan een andere afnemer, en de 'koper', dit is de afnemer die deze injectie krijgt/koopt. Om de teksten makkelijk leesbaar te houden, verwijzen we vanaf nu naar deze afnemers met de termen '**verkoper**' en '**koper**'.

---

⁴⁷ BESL-2022-207, raadpleegbaar via: www.vreg.be/nl/document/besl-2022-207.

⁴⁸ Conform art. 4.2.13, §1/1 van het TRDE.

3.4.1 Stand van zaken maart 2024

Om de nodige transparantie te waarborgen, tonen we de voorwaarden en kosten die leveranciers aanrekenen resp. opleggen sinds februari 2023 in de V-test®. In Tabel 6 staat een overzicht van die kosten en voorwaarden in maart 2024. Enkel leveranciers die in de V-test® voor gezinnen of voor ondernemingen staan, verschijnen in dit overzicht.

De tweede kolom toont of en welke jaarlijkse vaste kost leveranciers aanrekenen. Wanneer verschillend van 0, variëren deze bedragen tussen 24 en 150 euro per maand. In de derde kolom staat of ze deze kost herrekenen naar het deel van het jaar dat energiedelen en energie verkopen actief was (pro rata), of dat ze dit in één keer volledig aanrekenen, ook al was energiedelen en energie verkopen geen heel jaar actief. Sommige leveranciers werken met een tussenvorm en rekenen de kost aan per maand dat het actief was. Dit staat ook zo aangeduid in de tabel.

De vierde kolom toont of en welke kost de leverancier aanrekent per MWh gedeelde energie. Slechts een aantal leveranciers maken gebruik van dit systeem.

Merk op dat deze tabel geen details bevat over btw. Sommige van de bedragen in deze tabel zijn exclusief btw, andere zijn inclusief btw. De reden hiervoor is dat leveranciers verschillende btw-percentages aanrekenen. Sommigen rekenen 21% aan, anderen 6%, nog anderen specificeren niet met welk percentage ze werken, of geven niet aan of het bedrag inclusief of exclusief btw is. We begrijpen echter dat het btw-percentage voor extra kosten bij energiedelen 21% is.

Als laatste geeft de tabel aan of er een beperking is op het type contract dat een klant mag sluiten als hij/zij wil energiedelen of energie verkopen. Twee leveranciers maakten hier in maart 2024 gebruik van en laten energiedelen en energie verkopen enkel toe in combinatie met een dynamisch contract.

Tabel 6: De kosten en voorwaarden die leveranciers in maart 2024 in de V-test® stelden voor energiedelen en verkopen

Leverancier	€/jaar	Pro rata?	€/MWh	Enkel dynamisch?
Aspiravi Energy	125	Nee	0	Nee
Bolt Energie	0	/	45	Nee
Dats 24	75	Nee	0	Nee
Ebem	80	Ja	0	Ja
Ecopower	24	Per maand	Deler: 0,15*EPEX DA + 4 Ontvanger: 0,02*EPEX DA + 4	Ja
Elegant	75	Ja	0	Nee
Eneco Belgium	74,2	Ja	0	Nee
Energie.be	35	Ja	0	Nee
Engie Electrabel	121 ⁴⁹	Nee	0	Nee
Frank Energie	150	Ja	0	Nee
Luminus	150	Ja	0	Nee
Mega (Power Online)	150	Ja	0	Nee
Octa+ Energie	108	Per maand	0	Nee

⁴⁹ Bij Engie Electrabel blijft de jaarlijkse kost beperkt tot €121 wanneer er maximum twee afnamepunten deelnemen aan energiedelen of energie verkopen. Vanaf drie afnamepunten wordt de kost €121/EAN.

TotalEnergies Power & Gas Belgium	0	/	0	Nee
Trevion	120	Ja	0	Nee
Wase Wind	120	Ja	0	Nee
Wind voor "A"	125	Nee	0	Nee
Yuso	0	/	(platformvergoeding)	Nee

Uit Tabel 6 blijkt dat er slechts één leverancier in de V-test® staat die momenteel geen kosten aanreken voor energiedelen, TotalEnergies Power & Gas Belgium. Daarnaast rekent Yuso geen aparte kosten aan voor energiedelen, maar verreken die kosten in zijn platformvergoeding. Ecopower heeft het meest uitgebreide model, met zowel een maandelijkse vergoeding als een vergoeding per hoeveelheid gedeelde energie. Deze vergoeding is dynamisch (met een prijs die elk uur verandert) en is verschillend bij koper en verkoper.

3.4.2 Is energiedelen en energie verkopen financieel interessant?

Door de extra kosten van leveranciers is energiedelen en verkopen niet altijd voordelig voor de koper/verkoper. In deze sectie onderzoeken we wanneer energiedelen of verkopen financieel interessant is voor twee voorbeelden Het eerste voorbeeld betreft twee gezinnen, het tweede twee kmo's.

3.4.2.1 Voorbeelden

Het eerste voorbeeld bekijkt twee gezinnen, het tweede voorbeeld twee kmo's. In beide voorbeelden delen/verkopen de twee partijen onderling.

Tabel 7 beschrijft de afname en de injectie van de deelnemende gezinnen en kmo's. Deze volumes houden geen rekening met energiedelen of energie verkopen. Het gaat hier om de volumes die van het net worden afgenomen en op het net worden geïnjecteerd. Er is telkens één gezin/kmo met injectie en één gezin/kmo zonder injectie. Het is telkens de partij met injectie die optreedt als verkoper, en de partij zonder injectie die optreedt als koper.

Tabel 7: De gezinnen en kmo's die energie delen en verkopen in de bestudeerde gevallen.

Voorbeeld	Functie	Type	Afname (MWh)	Injectie (MWh)
1	Koper	Gezin	2	2,4
1	Verkoper	Gezin	3,5	0
2	Koper	Kmo	14	7
2	Verkoper	Kmo	15	0

De koper en verkoper kunnen elk vrij kiezen welk contract ze afsluiten. Om het aantal combinaties te beperken, maar toch een zicht te hebben op de volledige markt, rekenen we in deze oefeningen met alle aangeboden contracten in de V-test®, maar nemen we aan dat koper en verkoper telkens hetzelfde contract afsluiten.

3.4.2.2 Hoeveel injectie wordt er gedeeld?

Hoe meer elektriciteit de gezinnen/kmo's onderling kunnen delen/verkopen, hoe groter de opbrengst. Maar onderling delen of verkopen is enkel mogelijk als de afname van de koper in hetzelfde kwartier plaatsvindt als de injectie van de verkoper.

We kunnen ons hierbij, net zoals vorig jaar, baseren op een theoretische oefening. Zo maakten we in het vorige rapport⁵⁰ gebruik van SLP⁵¹ en SPP⁵² profielen. Zo kwamen we uit dat gezin 1 39% van zijn injectie kan delen met gezin 2. Een gelijkaardige oefening bij kmo's toont dat kmo 1 45% van zijn injectie kan delen met kmo 2.

We kunnen echter ook kijken naar de statistieken van het afgelopen jaar, zie sectie 4.3.2. Daaruit blijkt dat de percentages (voor huishoudens en kmo's samen), rond 17% liggen. Dit is heel wat minder dan blijkt uit de theoretische oefening. Het lijkt erop dat de huidige deelnemers aan energiedelen en energie verkopen er (nog) niet in slagen om hun afname en injectie goed op elkaar af te stemmen en zo hogere volumes met elkaar te delen.

3.4.2.3 Wat zijn de verschillende kosten en opbrengsten bij energiedelen en verkopen?

Door aan energiedelen of P2P te doen, veranderen bepaalde onderdelen van de energiefactuur.

Voor de verkoper gaat het om:

1. Eventuele extra kosten die de leverancier aanreket voor energiedelen of energie verkopen.
2. Een lagere vergoeding van de leverancier o.b.v. het terugleveringscontract. De verkoper verkoopt een deel van zijn injectie niet meer aan de leverancier, maar deelt het met of verkoopt het aan de koper.
3. Een bijkomende opbrengst doordat de verkoper en koper een onderlinge prijs hebben afgesproken voor de gedeelde energie. Let wel: een dergelijke opbrengst is niet mogelijk bij het kosteloze energiedelen.

Voor de koper gaat het om:

1. Eventuele extra kosten die de leverancier aanreket voor energiedelen en verkopen.
2. Een lagere energiekost aangerekend door de leverancier doordat de koper nu een deel van zijn energie krijgt of koopt van de verkoper.
3. Een bijkomende kost, te betalen aan de verkoper doordat de verkoper en koper een onderlinge prijs hebben afgesproken voor de gedeelde energie. Let wel: een dergelijke kost is niet mogelijk bij het kosteloze energiedelen.

De hoeveelheid btw die moet worden betaald door koper en verkoper, verandert ook, en dit omdat de hoogte van de factuur verandert door energiedelen en verkopen. De btw die de

⁵⁰ RAPP-2023-13, sectie 4.2.2.3, raadpleegbaar via: www.vreg.be/sites/default/files/document/rapp-2023-13.pdf.

⁵¹ Synthetisch lastprofiel. Dit profiel geeft voor een bepaald type verbruiker per kwartier van een volledig jaar het relatieve elektriciteitsverbruik weer. Zie: www.synergriid.be/nl/documentencentrum/statistiekgegevens/profielen-slp-spp-rlp.

⁵² Synthetisch productieprofiel. Dit profiel geeft voor een bepaald omvormervermogen de elektriciteitsproductie per kwartier in een bepaald jaar aan. Zie: www.synergriid.be/nl/documentencentrum/statistiekgegevens/profielen-slp-spp-rlp.

leveranciers aanrekenen wordt meegenomen in deze analyse. Bij de gezinnen rekenen we met 6% btw voor de energieprijis, aangerekend door zijn leverancier en met 0% voor de terugleveringsvergoeding die de verkoper krijgt van zijn leverancier en voor de onderlinge prijs die koper en verkoper hebben afgesproken. Voor de extra kosten die leveranciers aanrekenen, zouden we met 21% btw moeten rekenen (zie sectie 3.4.1). Aangezien nog niet alle leveranciers hier het correcte btw-percentages toepassen, nemen we echter de prijzen over uit de tariefkaarten, zonder rekening te houden met het btw-percentages.

Daarnaast zijn er nog enkele andere onderdelen van de factuur die niet beïnvloed worden door energiedelen of verkopen. Zo worden netkosten (zowel distributie⁵³ als transmissie), kosten groene stroom en WKK, heffingen en bijdragen nog altijd berekend op het volledig afgenomen volume. Deze onderdelen van de elektriciteitsfactuur komen om deze redenen niet aan bod in deze oefening.

Hoe de kosten precies veranderen, hangt af van het contract dat zowel verkoper als koper hebben afgesloten met hun energieleverancier. Voor de oefening in dit rapport gebruikten we de aangeboden contracten in de V-test® van februari 2024 waarbij energiedelen en energie verkopen mogelijk was en waarbij er een afzonderlijke kost voor energiedelen en energie verkopen werd aangerekend. Bijgevolg sluiten we de niet-dynamische contracten van Ebem en Ecopower uit, net als de producten van Yuso en TotalEnergies Power & Gas Belgium.

3.4.2.4 *Wat zijn de kosten en opbrengsten zonder energiedelen en verkopen?*

Hieronder ziet u de kosten en opbrengsten van de twee bestudeerde voorbeelden tijdens een heel jaar. Koper en verkoper hebben telkens hetzelfde elektriciteitscontract. We vermelden de naam van het contract en de leverancier niet omwille van de neutraliteit. In Figuur 11 (gezinnen) en Figuur 12 (kmo's) staat een overzicht van de kosten en opbrengsten. Aan de linkerkant ziet u telkens de kosten en opbrengsten van de verkoper, rechts ziet u die van de koper. Van boven naar onder ziet u de situatie wanneer:

1. er geen energie gedeeld of verkocht wordt
2. er energie gedeeld wordt⁵⁴ en
3. er energie verkocht wordt binnen de groep.

In Figuur 11 en Figuur 12 gaan we er telkens vanuit dat de twee gezinnen en de twee kmo's 40% van hun injectie met elkaar kunnen delen. Dit komt ongeveer overeen met de bevindingen van de theoretische oefening (39% voor gezinnen en 45% voor kmo's). Maar de gegevens uit de maandelijkse statistieken tonen dat de gedeelde energie heel wat lager lijkt te liggen (18% voor gezinnen en 17% voor kmo's)

⁵³ De VREG voerde i.s.m. VITO een kosten-batenanalyse uit over de impact op het distributienet van energiegemeenschappen, evenals energiedelen en energie verkopen in een gebouw. Zie RAPP-2023-19, raadpleegbaar via: www.vreg.be/nl/document/rapp-2023-19. Rekening houdende daarmee voorziet ook het (momenteel ter consultatie voorliggend) ontwerp van tariefmethodologie 2025-2028 niet in een specifieke, afwijkende tarifiering voor deze activiteiten. Zie CONS-2024-02, sectie 6.1.4.1.9, raadpleegbaar via: www.vreg.be/nl/document/cons-2024-02.

⁵⁴ Strikt genomen komen de twee bestudeerde gevallen (twee gezinnen onderling + twee kmo's onderling) niet overeen met een nu bestaande vorm van energiedelen (= met zichzelf, in een gebouw of in een energiegemeenschap). Het gaat telkens om twee actieve afnemers die met elkaar handelen, d.w.z. dat het eigenlijk telkens om een P2P gaat. Ook bij P2P kunnen de betrokkenen echter afspreken om geen prijs aan te rekenen voor de groene stroom in kwestie.

Figuur 11: De kosten (+) en opbrengsten (-) gedurende een jaar van de twee gezinnen, in de vorm van een watervalgrafiek

Figuur 12: De kosten (+) en opbrengsten (-) gedurende een jaar van de twee kmo's, in de vorm van een watervalgrafiek

Figuur 11 (gezinnen) toont dat de verkoper €127 meer moet betalen wanneer hij/zij energie deelt. De koper heeft slechts een klein voordeel bij energiedelen (€16 voor een heel jaar). Netto gezien maken koper en verkoper dus samen een verlies van €111. Het is in dit geval niet interessant om aan energiedelen te doen.

De energie verkopen i.p.v. delen zou geen verschil maken, en zou enkel het verlies van €111 op een andere manier tussen koper en verkoper verdelen. In de figuur wordt dit geïllustreerd voor een afgesproken prijs van €50/MWh, waarbij de verkoper €79 meer betaalt, en de koper €32.

De extra kosten van de leverancier maken het moeilijker om een situatie te vinden waarbij de gezinnen kunnen besparen. In de volgende sectie gaan we dieper in op wanneer dat wel het geval zou kunnen zijn.

Figuur 12 (kmo's) toont een ander beeld. Wanneer ze aan energiedelen doen, moet de verkoper ongeveer €150 meer betalen. De koper daarentegen wint €320 door aan energiedelen te doen. Door de energie niet te delen maar te verkopen, kunnen ze de winsten van de koper onderling verdelen. Bij een prijs van €70/MWh, heeft de verkoper een voordeel van €50, en de koper een voordeel van €120.

3.4.2.5 Wanneer wordt energiedelen en verkopen financieel interessant?

Door energie te delen of te verkopen, kunnen koper en verkoper geld uitsparen. De besparingen kunnen echter niet voldoende zijn om de extra kost van de leveranciers te dekken, waardoor energiedelen en energie verkopen financieel niet interessant zijn. Om te bepalen wanneer het wel interessant is, berekenen we de gezamenlijke kosten en opbrengsten van de koper en verkoper.

De verkoper loopt een deel van zijn terugleveringsvergoeding mis, hij kan immers niet zijn hele injectie verkopen aan de leverancier. Wanneer hij energie verkoopt, en niet deelt, kan hij in plaats daarvan een vergoeding krijgen van de koper. Zijn besparing bij energiedelen en verkopen ziet er als volgt uit waarbij $Prijs\ verkopen = 0$ in geval van energiedelen:

$$- (Tarfief\ injectie\ verkoper * gedeeld\ volume) + (Prijs\ verkopen * gedeeld\ volume)$$

De koper kan besparen omdat hij een deel van zijn afname niet meer bij de leverancier moet kopen. In het geval van energie verkopen, moet hij wel een vergoeding betalen aan de verkoper. Zijn besparing bij energiedelen en verkopen:

$$(Tarfief\ afname\ koper * gedeeld\ volume) - (Prijs\ verkopen * gedeeld\ volume)$$

Door de twee bovenstaande formules bij elkaar op te tellen, blijkt dat koper en verkoper het volgende bedrag besparen door onderling energie te delen of te verkopen:

$$(Tarfief\ afname\ koper - Tarfief\ injectie\ verkoper) * gedeeld\ volume$$

Merk op dat de prijs, afgesproken tussen koper en verkoper in geval van energie verkopen, hier niet meer in voorkomt. Of energie verkopen interessant is voor koper én verkoper samen, hangt

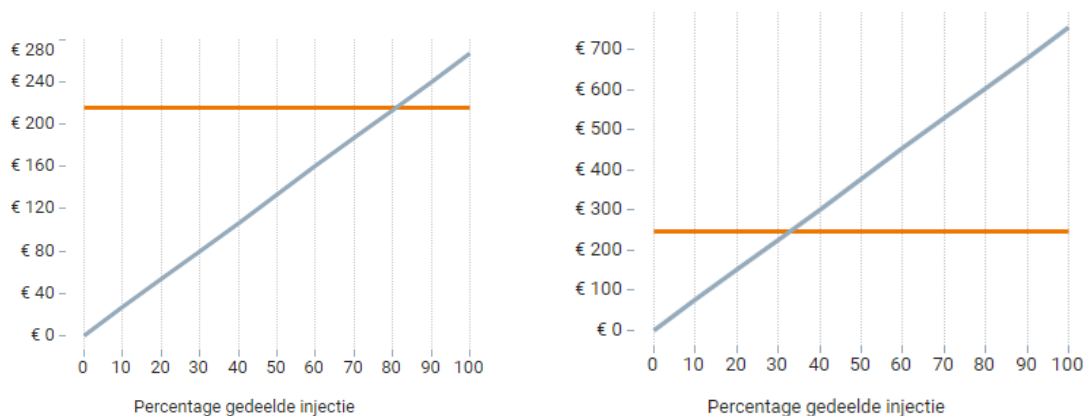
dus niet af van de prijs die koper en verkoper onderling hebben afgesproken. De besparing hangt wel af van:

- Het tarief injectie, dat bepaald wordt door het terugleveringscontract dat de verkoper heeft gesloten met de leverancier
- Het tarief afname, dat bepaald wordt door het afnamecontract dat de koper heeft gesloten met de leverancier en
- Het gedeeld volume elektriciteit, dit is groter naarmate de verkoper en koper hun gedrag beter op elkaar kunnen afstemmen.

De grijze lijn in Figuur 13 geeft weer hoeveel koper en verkoper samen kunnen besparen bij een bepaald energiecontract, en dit in functie van het percentage van de injectie dat ze onderling kunnen delen of verkopen. Bij 100% heeft de koper de volledige injectie van de verkoper gedurende een jaar kunnen gebruiken, bij 0% vonden de injectie van de verkoper en de afname van de koper nooit plaats in hetzelfde kwartier. In een theoretische oefening kwamen we uit dat twee gezinnen onderling 39% zouden kunnen delen of verkopen, daarentegen zien we in de statistieken dat deze waarden eerder rond 18% liggen (zie sectie 4.4.4).

In Figuur 13 staat ook de totale extra kost van de leveranciers voor koper en verkoper in het oranje. Zolang de grijze lijn onder de oranje lijn blijft, is energiedelen en energie verkopen niet voordelig voor koper en verkoper. Voor de contracten getoond in deze figuur, moeten de gezinnen 80% van de injectie delen of verkopen, heel wat hoger dan de percentages die hierboven aangehaald werden. Voor de kmo's is het in dit geval al voldoende om 32% te delen of verkopen.

Merk op dat de oranje lijn in de figuur horizontaal loopt wanneer het om een vaste jaarlijkse kost gaat, wanneer er een (ook) een kost per gedeelde MWh wordt aangerekend, wordt de oranje lijn stijgend.

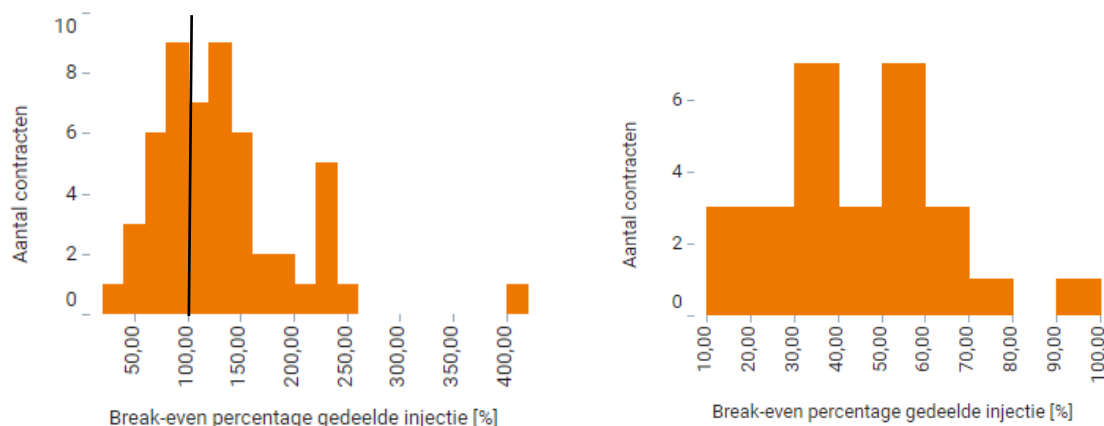
Figuur 13: De besparingen die de twee groepen (gezinnen – links, kmo's – rechts) kunnen maken wanneer ze binnen de groep energie delen of verkopen (grijze lijn), vergeleken met de administratieve kost die de leverancier aanreket (oranje lijn).

Het punt waar de twee lijnen elkaar kruisen, noemen we het break-evenpunt. Op dat punt zijn de besparingen van koper en verkoper samen even groot als de extra kosten voor energiedelen en verkopen. Figuur 14 toont een overzicht van de break-evenpunten van alle beschouwde contracten (zie sectie 3.4.2.4), op die van Bolt Energie na. Deze leverancier heeft een extra kost energiedelen en verkopen die volledig afhankelijk is van het gedeelde volume. Omdat de kost bij een gedeeld volume van 0 MWh ook € 0 is, ligt het break-evenpunt op 0% gedeelde injectie.

Merk op dat alle punten die voorbij 100% liggen, meer gedeelde/verkochte energie vereisen dan dat de verkoper in de eerste plaats injecteert. Zo zijn er bij de huishoudens heel wat contracten waarbij dit het geval is. Er is zelfs één contract dat een gedeeld volume vereist dat 4 keer groter is dan de injectie. Bij kmo's komt dit niet voor.

Bij huishoudens is er ook slechts één contract dat een break-evenpercentage lager dan 40% heeft. Dit is het enige contract waarbij het break-evenpunt in lijn ligt met onze schattingen van de hoeveelheid energie die typische gezinnen met elkaar kunnen delen (zie sectie 3.4.2.2). Bij de twee kmo's zijn er 13 contracten die minder dan 40% gedeelde injectie vereisen.

Figuur 14: Een histogram van alle break-even percentages gedeelde injectie bij alle contracten. Links staat de contracten voor huishoudens, rechts de contracten voor de kmo's.

Deze resultaten tonen aan dat het voor de bestudeerde gezinnen moeilijk is om financieel voordeel te halen uit energiedelen en verkopen. Slechts een beperkt aantal contracten vereisen een laag gedeeld volume om uit de kosten te geraken. Er is wel nog één leverancier die voorlopig nog geen kosten aanrekent, dus daar kunnen gezinnen wel voordeel halen uit energiedelen en verkopen.

Voor de bestudeerde kmo's is het minder moeilijk om financieel voordeel te halen uit energiedelen en verkopen. Ook al zijn er ook hier contracten die niet interessant zijn op vlak van energiedelen en verkopen, waarbij grote volumes gedeelde energie nodig zijn om uit de kosten te geraken.

Merk op dat deze oefening enkel en alleen de voordelen bij energiedelen en verkopen analyseert wanneer de leverancier hier een extra kost voor aanrekent. De positie van de contracten in de markt hebben we niet bekeken. We doen hier dus geen uitspraak of een contract dat interessant is voor energiedelen of verkopen, een goedkoop of duur contract is.

3.5 Aandachtspunten en suggesties

Naast de aandachtspunten die eerder al aan bod zijn gekomen, m.b.t. het implementatieprotocol van Fluvius en de kosten en voorwaarden opgelegd door de leveranciers, wensen we onder deze hoofding nog twee onderwerpen te belichten: de facturatie van energiedelen en verkopen en de nieuwe regelgeving van de Europese Unie rond energiedelen.

3.5.1 Facturatie van energiedelen en energie verkopen

In de loop van 2023 ontvingen we enkele meldingen dat bepaalde leveranciers nog geen of laattijdige facturen of creditnota's voor energiedelen en verkopen uitstuurden. Naar aanleiding van deze meldingen organiseerden we in februari 2024 een bevraging bij de leveranciers die aan

kmo's en/of huishoudens leveren. Op deze manier brachten we in kaart welke vertragingen en problemen er voorkomen bij de facturatie van energiedelen en verkopen.

Doordat de gegevens over energiedelen voorlopig nog niet zijn geïntegreerd in de reguliere marktprocessen, **verstuurt Fluvius de gedeelde/verkochte volumes pas een aantal weken later** dan de andere gegevens die leveranciers gebruiken bij facturatie. De leveranciers moeten dus zelf eerst een aantal weken wachten vooraleer ze van start kunnen gaan met de facturering van energiedelen. De facturering van energiedelen en verkopen gebeurt dan vaak ook apart, naast en na de gewone facturatie.

Elf leveranciers antwoordden dat ze na ontvangst van de gegevens van Fluvius meteen kunnen starten met de facturatie van energiedelen en verkopen. **Zeven leveranciers geven daarentegen aan dat na ontvangst van de gegevens de facturatie nog enige tijd op zich laat wachten.** Deze vertraging kan enkele weken tot een aantal maanden zijn. Eén leverancier compenseert de klanten met de grootste vertraging door een commerciële geste te geven. Een andere tijdelijke oplossing is de klanten al inzicht geven in de uiteindelijke impact op hun jaarkost, ook al worden de facturen zelf nog niet uitgestuurd.

De oorzaken voor de vertragingen zijn divers. Verschillende leveranciers gaven aan dat de huidige opzet van de marktprocessen, waarbij Fluvius **de gedeelde volumes buiten de reguliere processen** communiceert een belangrijke oorzaak is. Leveranciers moeten hierdoor aparte processen opzetten om de gegevens te kunnen binnenhalen en verwerken. Dit vraagt tijd en geld terwijl er ook nog vele andere ontwikkelingen zijn in de energiemarkt waarvoor de leveranciers moeten klaarstaan. Dit maakt dat sommige leveranciers nog niet (lang) klaar zijn met het opzetten van een facturatiesysteem voor energiedelen en verkopen.

Daarnaast geven sommige leveranciers ook aan dat ze **bewust een vertraging inbouwen.** Ze sturen maar 1 à 2 keer per jaar een factuur/creditnota energiedelen en verkopen uit. Zo vermijden ze dat klanten tijdens de winter moeten bijbetalen voor energiedelen en verkopen. In die periode is er immers weinig zon, en dus weinig injectie om te delen, maar moeten de klanten wel de extra kost voor energiedelen en verkopen blijven betalen. Een lage frequentie qua uitsturen van deze facturen en creditnota's beperkt ook de administratieve kosten van de leverancier, en beperkt het aantal facturen en creditnota's met slechts kleine bedragen.

In de vragenlijst polsten we ook naar de **automatisatie van de facturen energiedelen en verkopen.** Een heel aantal leveranciers verkiest om de facturatie van energiedelen en verkopen vandaag nog niet (volledig) te automatiseren. Ze maken daarbij de overweging dat de kosten die ze moeten maken om de automatisatie op te zetten groot zijn in vergelijking met het voorlopig lage aantal klanten dat aan energiedelen en verkopen doet. Zes leveranciers antwoordden dat ze een gedeeltelijke automatisatie hebben doorgevoerd. Acht leveranciers hebben voorlopig nog geen enkele automatisatie. Verschillende leveranciers geven wel aan (verder) te automatiseren wanneer het aantal klanten stijgt.

Zeven leveranciers antwoordden dat ze het facturatieproces volledig geautomatiseerd hebben. Enkele leveranciers kozen hierbij voor het softwarepakket van een derde partij. Een aantal

leveranciers overwogen ook het softwarepakket van een derde partij, maar vonden dit te duur in vergelijking met het aantal klanten dat energie deelt of verkoopt.

De leveranciers kaartten, naast de huidige opzet van de marktprocessen, ook een aantal andere problemen aan. Zo blijft de combinatie van het sociaal tarief en energiedelen en verkopen tot op vandaag onduidelijk. Energiedelen en energie verkopen maakt ook de aanrekening van btw en accijnzen complexer. Zoals we reeds zagen in sectie 3.4.2.3, rekenen verschillende leveranciers 6% btw bij de extra kosten voor energiedelen en verkopen, terwijl anderen 21% aanrekenen.

3.5.2 Nieuwe EU-regelgeving

Een laatste punt dat we in dit rapport nog onder de aandacht wensen te brengen, is dat er nieuwe regelgeving van de Europese Unie in de pijplijn zit. Op EU-niveau wordt namelijk de laatste hand gelegd aan nieuwe regelgeving die de elektriciteitsmarkt op verschillende punten zal hervormen⁵⁵. Tot dusver waren het vooral de energiegemeenschappen waarover er al EU-regels bestonden, maar de bedoeling is dat er ook rond energiedelen meer regels komen op EU-niveau. Concreet zal er in de Vierde Elektriciteitsrichtlijn een nieuw artikel rond energiedelen worden ingelast⁵⁶.

De EU-wetgevingsprocedure die daarin voorziet, loopt stilaan op zijn einde. Verwacht mag worden dat de nieuwe EU-regels m.b.t. energiedelen nog voor de verkiezingen van het Europees Parlement in juni 2024 definitief zullen worden goedgekeurd. Na publicatie in het Publicatieblad van de EU zullen deze vervolgens in werking treden. Belangrijk is wel dat het nieuwe artikel m.b.t. energiedelen wordt opgenomen in een richtlijn, wat betekent dat de EU-lidstaten deze zelf nog zullen moeten omzetten in hun eigen nationale regelgeving. Voor de omzetting van het nieuwe richtlijnartikel m.b.t. energiedelen zouden de lidstaten 24 maanden de tijd krijgen, te rekenen vanaf de datum van inwerkingtreding van de richtlijn⁵⁷.

Concreter houdt dit in dat ook de Vlaamse regelgever dan opnieuw met een kritische blik zal moeten kijken naar de bestaande regels rond energiedelen in het Energiedecreet en het Energiebesluit. Waar deze niet in overeenstemming zijn met de nieuwe EU-regels, zullen er aanpassingen moeten gebeuren. Ook de VREG zal dit aandachtig mee opvolgen, en hierover adviseren en informeren waar relevant.

---

⁵⁵ Zie hieromtrent o.m. relevante persberichten van de Europese Commissie (raadpleegbaar via: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_6602) en de Raad EU (raadpleegbaar via: www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/12/14/reform-of-electricity-market-design-council-and-parliament-reach-deal/). Zie ook de 'Legislative Train Schedule' op de website van het Europese Parlement (raadpleegbaar via: www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-industry-research-and-energy-itre/file-revision-of-internal-electricity-market).

⁵⁶ Meer bepaald zal er een nieuw artikel 15*bis* worden ingelast in de Vierde Elektriciteitsrichtlijn; zie voor de meest recente voorlopige tekstversie (zoals aangenomen door Europees Parlement in eerste lezing): www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0285_NL.html.

⁵⁷ Cf. meest recente voorlopige tekstversie; zie: www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0285_NL.html.